

Ultima principia („poslední počátky“) / „Poslední“ počátky (ultima principia)

Jazykové zvyklosti někdy velmi pěkně a názorně ukazují, jak doopravdy myslíme a uvažujeme. Už odedávna a často dodnes, pokud se vůbec mluví o „počátcích“ (je to filosofickým zvykem od samých počátků filosofování, neboť už první filosofové uvažovali o tzv. *arché* nebo *archai*), se zdůrazňují tzv. „první počátky“ tak, že se také mluví o „posledních počátcích“. Na první pohled se zdá, že „počátkem“ musí být to, co je v čase (tj. na časové přímce) docela na prvním, tj. nejstarším místě, tedy nejdále v minulosti. A protože my sami, kteří se na tu „přímku“ díváme a také na ni umísťujeme jednotlivé události či fáze událostí, nejsme přítomni v té minulosti, díváme se tedy ze své vlastní přítomnosti na ten „počátek“ do minulosti. A tak se takový „počátek“ v našem řazení dostává co nejdál od nás: a proto můžeme říci, že jde o ten „poslední počátek“, o „ultimum principium“. Zde se docela zřejmě ukazuje to základní a nejpodstatnější: nejde už jen o to, že jsme umístili všechny počátky do minulosti, ale především o to, že se na tu minulost a do té minulosti díváme jakoby zpátky, jako na něco co je z našeho hlediska již dávno pryč. A právě to je charakteristické pro zpředmětňování: zatímco každý skutečný, opravdový (a to znamená „živý“, „aktuální“) „počátek“ je vždycky čímsi novým a čerstvým, my je od sebe a od své aktuální přítomnosti vzdalujeme na distanci někde do více nebo méně vzdálené, dávné minulosti, zatímco my už jsme někde docela jinde. A tak zcela zapomínáme (a vlastně si znemožňujeme „vzpomenout“ a „uznat“), že v samém našem bytí je zabudována naše zakotvenost v „počátcích“, že každý okamžik naše bytí (našeho života) je umožněn a zakládán nějakým novým, tj. aktuálně novým počátkem, bez něhož by nebyl žádný další náš „výkon bytí“ možný. Toto oddělení (a zapomínání) našich vlastních, aktuálních „počátků“, z nichž se vždy znovu jakoby „rodíme“ a z nichž „vyrůstáme“, abychom se chopili připravených skutečností a integrovali je do dalšího svého „bytí“, nás de facto vždy znovu desolidarizuje se všemi jinými subjekty (a vůbec událostmi) a jejich vlastními „počátky“. A právě tím si mylně sugerujeme, jakoby žádná „první jednota“ (lépe než „poslední jednota“) všech počátků nebyla možná ani myslitelná.

(Písek, 120227-1.)